

— kritériá pre definíciu konceptu „všeobecného záujmu“;

2. stanoví postup pre udelenie týchto výnimiek zo strany Komisie s účasťou zainteresovaných strán a verejnosti.

5.8 Vzhľadom na aspekty koordinácie a spolupráce je vhodné brať ohľad na tretie krajiny, ktoré ležia na pobreží našich morí a oceánov. Nemal by byť braný ohľad len na tie krajiny, ktoré sú zmluvnými stranami medzinárodných dohôd, ale mala by byť podporená ich spolupráca s cieľom dosiahnuť dobré environmentálne výsledky.

5.9 Nakoniec návrh smernice stanovuje účasť zainteresovaných strán a verejnosti prostredníctvom súčasných štátnych systémov. Tieto systémy sú však v mnohých krajinách spochybňované, v niektorých prípadoch z dôvodu chýbajúcej transparentnosti, v iných prípadoch z dôvodu neskorých odpovedí na žiadosti, v ďalších prípadoch z dôvodu nejasného postupu pri stanovení organizácií, ktoré sú „zainteresovanými stranami“, atď. Z tohto dôvodu by Komisia mala stanoviť jednoduchý a účinný postup pre príjem sťažností a oznámení od zainteresovaných strán a verejnosti. Týmto spôsobom by malo byť zaručené ich prejednanie a dodržané ich právo byť informovaní, konzultovaní a právo zúčastniť sa na tomto procese. V tomto zmysle by malo byť odstránené kritérium *mutatis mutandis* v systéme schvaľovania tak, ako to bolo vyššie uvedené.

V Bruseli 20. apríl 2006

Predsedníčka

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Anne-Marie SIGMUND

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Riadenie priemyselných zmien v cezhraničných oblastiach po rozšírení Európskej únie“

(2006/C 185/05)

Nastávajúce rakúske predsedníctvo Rady Európskej únie sa 20. júla 2005 rozhodlo podľa článku 262 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom *Riadenie priemyselných zmien v cezhraničných oblastiach po rozšírení EÚ*

Poradná komisia pre priemyselné zmeny poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 22. marca 2006. Spravodajcom bol pán Krzaklewski.

Európsky hospodársky a sociálny výbor prijal na svojom 426. plenárnom zasadnutí 20. a 21. apríla 2006 (schôdza z 21. apríla 2006) 69 hlasmi za, 2 hlasmi proti, pričom 5 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

Časť 1 – Zhrnutie záverov a odporúčaní EHSV

Rakúska vláda formálne požiadala poradnú komisiu pre priemyselné zmeny (CCMI), aby vypracovala prieskumné stanovisko na tému: *Priemyselné zmeny a rozširovanie EÚ: Preverenie dosahov v pohraničných oblastiach*.

Výbor berie do úvahy, že počas nadchádzajúceho predsedníctva je dôležité presne a jasne definovať význam výrazu „REGIÓN“ v cezhraničnom a priemyselnom kontexte. Mali by sa rozlišovať regióny hraničiace s nečlenskými štátmi EÚ a treba brať do úvahy, či dané susediace štáty sú kandidátskymi krajinami, alebo nie.

Je dôležité určiť, ako možno odlíšiť dosahy zmien ku ktorým došlo v týchto regiónoch v 90-tych rokoch 20. storočia od tých, ktoré sú dôsledkom vstupu do EÚ. Tak sa ohodnotí účin-

nosť nástrojov politiky Spoločenstva, ktoré boli v týchto oblastiach použité pred vstupom a po vstupe, a určí sa časový odstup, s ktorým bola v týchto oblastiach zavedená politika EÚ, v porovnaní s inými oblasťami.

Výbor poznamenáva, že veľmi dôležitým a možno rozhodujúcim faktorom, ktorý ovplyvnil vedenie a rozvoj priemyselnej politiky v cezhraničných oblastiach v rozšírenej Európe, v súčasnosti aj v minulosti, je dostupnosť zdrojov zo štrukturálnych fondov EÚ pre zainteresované skupiny v týchto regiónoch. Je nesmierne dôležité zvýšiť ich úlohu v týchto regiónoch. Novou príležitosťou v tejto oblasti je návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o zriadení Európskeho zoskupenia cezhraničnej spolupráce (EZCS). Výbor zvlášť zdôrazňuje potrebu začlenenia hospodárskych a sociálnych

záujmových skupín, ako aj ďalších organizácií občianskej spoločnosti, osobitne vzdelávacích zariadení, ktorých sa zriadenie EZCS týka. Vytvorenie takýchto právnych subjektov by mohlo byť podnetom cezhraničnej spolupráce a mohlo by v týchto regiónoch podporiť pocit identity a pranie harmonizovať vlastné nariadenia.

Výbor si myslí, že rozvoj pracovných trhov v príslušných regiónoch predstavuje taký faktor priemyselných zmien, ktorý by sa nemal podceňovať. V súčasnosti naďalej existujú dočasné prekážky cezhraničného voľného pohybu pracovníkov v rámci EÚ. Výbor vyzýva členské štáty, aby vážne preskúmali, či by prechodné obdobia nebolo možné skrátiť. Na to je potrebné patričné zapojenie sociálnych partnerov a konzultácie s nimi na všetkých príslušných úrovniach. V súvislosti s nástrojmi priemyselnej politiky výbor zdôrazňuje dôležitosť možného zavedenia jednotného základu dane z príjmov právnických osôb.

Vo svojom stanovisku výbor opakovane zdôrazňuje zvlášť dôležitú úlohu, ktorú môže zohrávať sociálny dialóg a aj záväzky občianskej spoločnosti v riadení priemyselnej politiky v daných regiónoch, v zavádzaní dynamických priemyselných politík aj v hľadaní riešenia problémov, ktoré ovplyvňujú vzájomné vzťahy medzi rôznymi národnosťami, kultúrnymi spoločnosťami a etnickými skupinami.

Časť 2 – Dôvody na podporu stanoviska

1. Úvod

1.1 Krátko pred prevzatím predsedníctva rakúska vláda formálne požiadala poradnú komisiu pre priemyselné zmeny (CCMI), aby vypracovala prieskumné stanovisko na tému: *Priemyselné zmeny a rozširovanie EÚ: Preverenie dosahov v pohraničných oblastiach*. Podľa definície sa prieskumné stanovisko vydáva pred prijatím návrhu alebo politického rozhodnutia rozhodujúcim orgánom EÚ.

1.2 Prechod k trhovému hospodárstvu a transpozícia vnútorného trhu EÚ a pravidiel hospodárskej súťaže priniesli v mnohých regiónoch strednej a východnej Európy novú dynamiku. Vstup nových členských štátov zo strednej a východnej Európy ešte viac zblížil pohraničné oblasti a v mnohých prípadoch obnovil bývalé obchodné a podnikateľské vzťahy. Ale táto nová dynamika priniesla aj problémy týkajúce sa predovšetkým trhu práce a odhalila infraštruktúrne nedostatky spolupracujúcich pohraničných regiónov.

1.3 CCMI a Európske stredisko pre sledovanie zmien (EMCC) usporiadali v Bratislave v dňoch 17. a 18. októbra 2005 semináre zamerané na prebiehajúce priemyselné zmeny v cezhraničných regiónoch rozšírenej EÚ a na získanie údajov potrebných na vypracovanie stanoviska. Semináre sa konali v cezhraničnej oblasti CENTROPE a ich účastníkmi boli členovia CCMI, zástupcovia sociálnych partnerov z Rakúska, Slovenska a Maďarska a experti.

2. Všeobecný prehľad pripomienok k situácii v cezhraničných oblastiach a v rozšírenej EÚ

2.1 V súčasnosti žije asi 33 % populácie EÚ v pohraničných regiónoch, ktoré v súčasnej dobe predstavujú približne 40 % celkového územia Európy⁽¹⁾.

2.2 Od podpísania Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva uhlia a ocele sa hranice EÚ neustále menia a zdá sa, tento proces bude strednodobo pokračovať. Vzhľadom na zmeny, ktoré s tým súvisia, musí EÚ systematicky aktualizovať politiku pre pohraničné oblasti.

2.2.1 Regióny kandidátskych krajín hraničiace s EÚ už pred svojim vstupom nadväzujú kontakty so susednými okrajovými regiónm EÚ, čo je súčasťou harmonizácie ich zákonov a ich sociálneho a hospodárskeho systému.

2.2.2 Zvláštnym druhom hranice bola „železná opona“. Veľká časť tejto hranice dnes vo vnútri územia EÚ 25. Keď deväť rokov po revolúcii Solidarity v roku 1980, teda v roku 1989 odstránili Berlínsky múr, v pohraničných oblastiach, ktoré oddeľovali bývalý Sovietsky blok od zvyšku Európy, hlavne v oblastiach „nikoho“ nebola prakticky žiadna infraštruktúra. Napriek podstatnému pokroku v odstraňovaní následkov politických rozhodnutí, ktoré spôsobili túto situáciu, je to stále problém, ktorý zďaleka ešte nie je vyriešený.

2.2.3 Ďalšou zvláštnou hranicou EÚ je Stredozemné more. Aj keď EÚ už dlhé roky spolupracuje s krajinami regiónu Stredozemného mora, medzinárodný rozvoj svedčí o tom, že v poslednej dobe to nepatrilo k prioritám EÚ.

2.3 Pred vstupom nových členských štátov bol v ich pohraničných regiónoch realizovaný súbor cezhraničných iniciatív (napr. Euroregióny) ako nová forma cezhraničnej spolupráce založená na zmluvách uzavretých medzi susediacimi pohraničnými oblasťami. Nebola požiadavka regulovať fungovanie Euroregiónov v medzivládnych zmluvách. Takéto iniciatívy vychádzali zo slobodnej voľby inštitúcií miestnej samosprávy a zainteresovaných skupín. Spolupráca v Euroregiónoch sa zameriavala na spoločné riešenie problémov bez ohľadu na politické hranice, a na vytvorenie hospodárskej spolupráce v oblasti komunikácií a ochrany životného prostredia.

2.4 V praxi sa od roku 1990 spolupráca medzi regiónm EÚ uskutočňovala v rámci nastupujúcich programov INTERREG. EHSV je v určitých aspektoch tiež zainteresovaný na tejto spolupráci a na vypracovaní stanovísk o spolupráci medzi regiónm vychádzajúc okrem iného zo skúseností krajín regiónu Stredozemného a Baltského mora⁽²⁾ ⁽³⁾ ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ A. Zölner: Príhovor na 216. zasadnutí zahraničnopolitického výboru Senátu Poľskej republiky, ktoré sa uskutočnilo vo Varšave, 26. októbra 2004.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 133, 31.5.1995.

⁽³⁾ Ú. v. EÚ C 39, 12.2.1996.

⁽⁴⁾ Ú. v. EÚ C 39, 12.2.1996.

2.4.1 EHSV zistil, že spoluprácu medzi regiónmi, ktorú podporovalo Spoločenstvo, možno definovať podľa:

- a) typu oblasti: región, veľké mesto, územný celok v určitom regióne,
- b) územnej kategórie: susediace a nesusediace regióny (cezhraničná alebo medzinárodná spolupráca),
- c) zemepisnej oblasti: spolupráca v rámci EÚ, alebo medzi regiónmi EÚ a susednými regiónmi nečlenských krajín EÚ,
- d) úrovne spolupráce, ako napríklad:
 - zbieranie spoločných skúseností, vytvorenie sietí na prenos know-how,
 - územné plánovanie,
 - spoločné projekty na získanie investícií do infraštruktúry a iných oblastí.

2.4.2 Výbor vo svojich stanoviskách k programom INTERREG vyhlásil, že v 90-tych rokoch 20. storočia boli spojenia medzi rôznymi kategóriami trochu selektívne. Napríklad, spolupráca sa realizovala len na určitých úrovniach a obmedzovala sa na určité územné kategórie a zemepisné oblasti.

2.4.3 Jedným z podstatných úspechov EÚ v oblasti cezhraničnej spolupráce regiónov Francúzska, Belgicka, Nemecka a Luxemburska, ktoré všetky prešli intenzívnou reštrukturalizáciou, bolo použitie postupov boja proti vyludňovaniu týchto oblastí a ochrana pred ich premenou na skutočnú „popriemyselnú“ púšť. Pribeh tejto reštrukturalizácie podstatne ovplyvnili prostriedky a opatrenia podľa Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva uhlia a ocele.

2.5 V súčasnosti v Európe existuje asi 180 cezhraničných iniciatív. Väčšinou sú to nástroje na zmiernenie negatívnych účinkov hraníc. Tridsaťdva Euroregiónov sa nachádza na území nových členských štátov. Z toho je jasné, že nové členské štáty EÚ veľmi aktívne podporujú princípy cezhraničnej spolupráce.

2.6 Väčšina z týchto 32 cezhraničných regiónov v „nových“ aj „starých“ členských štátoch EÚ, musí byť stále svedkom toho, že každá spoločná iniciatíva sa priamo týka priemyselnej politiky aj napriek tomu, že mnoho spoločných podnikov je nepriamo spojených s touto oblasťou politiky.

2.7 V oblasti priemyselnej politiky sa nové iniciatívy spravidla vyskytujú v tých cezhraničných regiónoch, ktoré sa nachádzajú blízko metropolitných oblastí (napr. v trojuholníku Viedeň, Budapešť, Bratislava) alebo ktoré predstavujú oblasť s priemyselnými centrami alebo skupinou veľkých miest, ktoré nemajú metropolitné znaky (napr. Katovice, ostravský región pozdĺž hraníc Českej republiky a Poľska).

2.7.1 Zaujímavým novým príkladom priemyselných zmien je región Friuli – Venezia Giulia na taliansko-slovinských

hraniciach, ktorý prešiel obnovou výrobných činností pred rozšírením aj po rozšírení EÚ, hlavne v oblasti nábytkárstva.

3. Zvláštne pripomienky

3.1 Hlavné črty cezhraničných regiónov v rozšírenej EÚ

3.1.1 Črty cezhraničných regiónov s rozvíjajúcou sa priemyselnou politikou načrtnuté v tomto stanovisku boli zistené predovšetkým na základe pozorovaní v oblastiach regiónu CENTROPE⁽⁵⁾.

3.1.1.1 Tento región zahŕňa územia z troch nových a z jedného z pätnástich starých členských štátov (spolkové krajiny Viedeň, Dolné Rakúsko a Burgenlandsko v Rakúsku, Juhomoravský kraj v Českej republike, Bratislavský a Trnavský kraj v Slovenskej republike, župy Győr-Moson-Sopron a Vas v Maďarsku). Celý región je kombináciou oblastí s typickými problémami okrajovej polohy a susediacich hospodársky dynamických, urbánnych centrálnych oblastí.

3.1.1.2 Oblasť prešla v 90-tych rokoch 20. storočia intenzívnou reštrukturalizáciou, ktorej priamym výsledkom boli následné investície do častí tohto regiónu. Viedlo to taktiež k posunom na pracovnom trhu, kde podstatná časť predovšetkým starších pracovníkov z trhu odišla a následne vznikali súčasne s investíciami dopyt po pracovnej sile, aj keď nie vždy na tom istom mieste.

3.1.1.3 Rozšírenie EÚ spojilo v oblasti, kde sa stretávajú štyri krajiny – Rakúsko, Česká republika, Slovensko a Maďarsko – rôznorodé regionálne trhy práce, ktorých integrácia predstavuje výzvu. Presídľovanie podnikov a sťahovanie pracovných síl do miest, ako aj nedostatočná (dopravná) infraštruktúra predstavujú naďalej záťaž pre štruktúru pracovného trhu, rovnako ako výrazný rozdiel v mzdách medzi Rakúskom a novými členskými štátmi a predpokladaný nedostatok kvalifikovaných pracovných síl.

3.1.1.4 Zaznamenali sme prvé známky vzniku cezhraničných výrobných sietí. Svoju úlohu v tomto procese hrá rozvoj dopravnej infraštruktúry, ktorá vyžaduje značné investície. Tak sa postupne vyplňajú medzery a obnovujú sa staré vzťahy.

3.1.2 Zahraničné a domáce investície sú kľúčovým podnetom pre priemyselné zmeny v takýchto regiónoch, a tiež v malých a stredných podnikoch. V tých krajinách, kde pred vstupom boli vytvorené *zvláštne hospodárske zóny* alebo *priemyselné zóny*, bola väčšina investícií „pritiahnutá“ do oblastí, ktoré sa zriedkavo zhodovali s cezhraničným regiónom (pozri stanovisko EHSV CCMI/025). To vysvetľuje malý počet regiónov s cezhraničnou spoluprácou, v ktorých sa rozvinula nová priemyselná politika.

(5) Spoločný seminár CCMI/EMCC, Bratislava, 17. – 18.10.2005; vystúpili Roberto Pedersini a Klára Fóti (a ďalší).

3.1.2.1 Hlavnou hnacou silou rastu boli investície do budovania na jestvujúcich priemyselných pozemkoch a na „zelenej lúke“ a presídľovanie podnikov. Investície boli okrem iného motivované rozpoznáním nových trhov, rozdielmi v zdaňovaní podnikov, výraznými rozdielmi v mzdách a štátnych dotáciách. Tieto faktory podporili proces reštrukturalizácie a prispeli k hospodárskemu rastu.

3.1.2.2 Pomohli pritiahnúť vysoko a stredne kvalifikovaných zamestnancov a spôsobili zníženie pracovných nákladov aj nákladov, ktoré sa netýkajú zamestnancov. Podstatne vzrástol dopyt po strojných operátoroch, montéroch, strojných obrábачoch, zvaračoch, strojných technikoch, odborníkoch IT – a to je vo výrobných odvetviach EÚ stále viac zreteľnejšie.

3.1.2.3 Výsledkom je zlepšenie riadiacich schopností, zavedenie politiky ľudských zdrojov a funkčnosť priemyselných vzťahov, ako aj možnosť získania investičných prostriedkov a utvrdenie vzťahov s dodávateľmi a zákazníkmi.

3.1.2.4 Tieto investície nezahŕňajú len veľké firmy EÚ, ale aj malé a stredné podniky a firmy mimo EÚ. Tieto firmy zoskupili investície, vytvorili viacnásobný účinok, zriadili spojenia s miestnymi podnikmi a vytvorili vzťahy s domácimi podnikmi a zahraničnými pobočkami.

3.1.3 Analýza štrukturálnych priemyselných zmien prebiehajúcich v sledovaných cezhraničných regiónoch ukazuje, že všeobecne je postup používaný v týchto oblastiach metódou „postupného približovania“.

3.1.3.1 V prvom kroku je realizovaná výrobná činnosť pracovne náročná, spolieha sa na pracovníkov s nízkou kvalifikáciou. V druhom kroku sú využívaní pracovníci s vyššou kvalifikáciou a náročnejšie služby. V prípadoch, keď bol prvý krok úspešný, bola pri hľadaní nižších pracovných nákladov snaha o zvýšenie nákupu určitých činností mimo firmy, ale stále v rámci regiónu.

3.1.3.2 Dvojcestné štrukturálne fúzie mali značný dopad na štrukturálne otázky sprevádzajúce tieto priemyselné zmeny. Získanie konkurenčných výhod v rámci siete alebo regiónu je cieľom pri rozdelení na vzostupné fúzie (zahraničné spoločnosti v rámci regiónu a mimo neho) a zostupné fúzie (v rámci miestnych oblastí).

3.1.3.3 Uplatnili sa aj riskantnejšie kroky (založené na princípe kumulácie), ktoré vytvorili pevnejšie zväzky. „Enklávy“ expandujúcich spoločností, ktoré sú výsledkom tohto procesu, boli poznačené ľahkosťou, s ktorou sa transplantovali do iných, nových spoločností.

3.1.3.4 Dynamickí investori prechádzajúci k druhému kroku rozvoja v danom regióne zriaďujú nové pobočky spoločností, čo je stále bežnejší vývoj v cezhraničných regiónoch, ako aj v nových členských štátoch. Priemyselnú politiku v týchto regiónoch stimulujú aj siete spoločností, často medzinárodných, ktoré sa zaoberajú napríklad cezhraničným interaktívnym riadením ľudských zdrojov.

3.2 *Faktory rastu a integrácie, ktoré sprevádzajú priemyselné zmeny v cezhraničných oblastiach*

3.2.1 Jednou z takýchto úloh priemyselnej politiky je využitie priamych investícií a zavedenie asymetrie medzi spoločnosťami. Spoločnosti, ktoré do svojej siete začleňujú malé a stredné podniky, sa stretávajú s väčšími problémami pri uplatňovaní takej asymetrie.

3.2.1.1 Ako R. Pedersini uvádza vo svojom príspevku (pozri poznámku pod čiarou č. 5) v blízkej budúcnosti sa môže objaviť skracovanie činnosti spoločností na strednú dobu, čo sa nepochybne odrazí aj v sociálnej oblasti. Malo by sa uplatňovať s použitím primeraných záručných mechanizmov, ktoré sa vytvoria prostredníctvom sociálneho a hospodárskeho dialógu.

3.2.2 Jednou veľmi dôležitou úlohou rozvoja celej EÚ a budúcej priemyselnej politiky v celom jej rozsahu, ale hlavne v cezhraničných regiónoch, je problematika zdaňovania podnikov, predovšetkým dane z príjmov právnických osôb⁽⁶⁾.

3.2.2.1 Je veľmi dôležité, aby sa rozhodlo, či by sa mala daň z príjmov právnických osôb harmonizovať, a aby sa stanovilo, ako sa bude určovať základ dane, t. j. či podľa miesta daňovej registrácie (zdaňovanie v štáte sídla), alebo podľa jednotného základu dane z príjmov právnických osôb.

3.2.2.2 Systém zdaňovania v štáte sídla vylučuje použitie odlišných zákonov na určenie základu dane v cezhraničných regiónoch EÚ. Ale tento systém zahŕňa viaceré riziká⁽⁷⁾.

3.2.2.3 Využitie možnosti jednotného základu dane z príjmov právnických osôb bude znamenať, že všetky podniky, ktoré vykonávajú svoju činnosť za hranicami, budú uplatňovať jednotné princípy určenia svojho daňového základu⁽⁸⁾ bez ohľadu na to, v ktorej krajine sa nachádza ich sídlo. Navyše, táto možnosť nebude vyžadovať žiadne zmeny v súčasných zákonoch jednotlivých štátov, okrem povolenia na zavedenie nového dodatočného paneurópskeho nariadenia pre firmy, ktoré vykonávajú svoju činnosť vo viacerých krajinách.

⁽⁶⁾ KOM(2005) 532.

⁽⁷⁾ Rafał Lipniewicz: *Jeden system dla wszystkich przedsiębiorców (Jeden systém pre všetkých podnikateľov)*, Rzeczpospolita, 27.07.2004, č. 174.

⁽⁸⁾ Tamtiež.

3.2.2.4 Jednou prekážkou možnosti jednotného základu dane z príjmov právnických osôb je, že dva podniky z danej krajiny s podobnými perspektívami a podobnou prítomnosťou na domácom trhu použijú rôzne metódy určenia svojho daňového základu.

3.2.3 Jedným z najdôležitejších faktorov, ktoré ovplyvňujú rozvoj priemyselnej politiky v týchto regiónoch je súčasný stav a miera rozvoja dopravnej infraštruktúry v danom regióne a v jeho vstupných koridoroch. V súvislosti s veľkými investíciami do budovania a modernizácie dopravnej siete daného regiónu je preto potrebné vytvoriť spoločné projekty pre dopravu a riadiť ich moderne opierajúc sa o inovácie a vedecký pokrok.

4. Závěry a odporúčania

4.1 Konceptia cezhraničného regiónu s novou funkčnou priemyselnou politikou je v podstate veľmi komplexná vo všeobecnosti aj v zvláštnych prípadoch a miestach. Preto výbor berie do úvahy, že počas nastávajúceho predsedníctva je potrebné zaviesť presnú a jasnú definíciu významu „REGIÓN“ v cezhraničnom a priemyselnom kontexte. Táto definícia by mala rozlišovať regióny hraničiace s nečlenskými štátmi EÚ a vziať do úvahy, či daný štát je kandidátskou krajinou alebo nie.

4.1.1 S ohľadom na regióny v nových členských štátoch a tie, ktoré hraničia so „starými“ krajinami EÚ je dôležité určiť, ako možno rozlišovať, či účinky v daných regiónoch sú dôsledkom zmien v 90-tych rokoch 20. storočia, alebo dôsledkom vstupu do EÚ. Tiež je potrebné zhodnotiť účinnosť nástrojov Spoločenstva, ktoré boli použité v týchto oblastiach pred vstupom a po vstupe.

4.1.2 Nové predsedníctvo by malo v spolupráci s EHSV poskytnúť odpovede na tieto otázky:

- Nie je použitie priamych aj nepriamych nástrojov Spoločenstva v cezhraničných regiónoch oneskorené vzhľadom na potreby týchto regiónov a tým celej EÚ?
- Ako možno získať maximálne výhody zo súladu medzi zamestnávateľmi a odborovými organizáciami, ktorý sa zdá byť typický pre mnohé obchodné podniky v cezhraničných regiónoch?
- Čo možno urobiť na odvrátenie bezprostredne hroziaceho dvojitého presídľovania: z cezhraničných oblastí do krajín východnej Európy a nakoniec do Ázie?

— Vzhľadom na to, že v mnohých cezhraničných regiónoch boli podniknuté kroky na zvrátenie dopadov oneskoreného rozvoja (z historických dôvodov alebo spôsobeného zlyhaním politiky EÚ pri uspokojovaní potrieb týchto regiónov), nebolo by vhodné v týchto regiónoch vopred zavádzať určité nástroje EÚ a skúšať takto dané postupy ako pilotné projekty?

4.2 Vzhľadom na prístup, ktorý je typický pre cezhraničné regióny rozšírenej EÚ, a ktorý je charakterizovaný:

- úsilím o minimalizáciu pracovných nákladov,
- dynamickým presídľovaním spoločností,
- pokusmi o skrátenie plánovaných období činnosti spoločností na stredné obdobie,
- dynamickými zmenami v štruktúre zamestnanosti, ktoré sú výsledkom využívania metódy „postupného približovania“,

EHSV zastáva názor, že je veľmi dôležité zabezpečiť sociálnu súdržnosť a zabrániť snahám o znižovanie pracovnoprávných a sociálnych noriem. Preto je potrebné, aby pri realizácii týchto procesov boli použité nástroje moderných priemyselných vzťahov vytvorené v EÚ, osobitne v oblasti sociálneho dialógu alebo dialógu zainteresovaných skupín.

4.2.1 Vzhľadom na prekážky na pracovnom trhu, ktoré sú typické pre cezhraničné regióny a vznikli zo zanedbania v minulosti, a vzhľadom na reštrukturalizáciu a dynamické zmeny vyplývajúce zo zavedenia zvláštnej priemyselnej politiky v týchto regiónoch, EHSV navrhuje uplatňovať určité obdobie mechanizmy na podporu zamestnanosti, ktoré sa v minulosti v EÚ často používali, a ktoré subvencujú spoločnosti vytvárajúce trvalé pracovné miesta.

4.2.2 Tento prístup by mal byť formálne zabezpečený, aby nedošlo k žiadnemu zneužitiu verejných financií a aby takto vytvorené pracovné miesta boli skutočne trvalé. Podrobnosti týchto zabezpečení boli načrtnuté v pozmenených smerniciach o verejnom obstarávaní.

4.2.3 Osobitne, podnik po prijatí pomoci nemôže využívať štátnu pomoc ani dotácie z európskych štrukturálnych fondov, keď delokalizoval pracovné miesta alebo, následne po delokalizácii, prepustil svojich zamestnancov na mieste pôvodného pôsobenia, bez rešpektovania národných a medzinárodných predpisov.

4.3 Výbor berie na vedomie, že veľmi dôležitým a možno rozhodujúcim faktorom, ktorý ovplyvnil riadenie a rozvoj priemyselnej politiky v cezhraničných regiónoch a rozšírenej Európe, bola v minulosti a aj teraz je schopnosť zainteresovaných skupín v týchto regiónoch získať prístup k zdrojom zo štrukturálnych fondov EÚ. Zvyšovanie úlohy štrukturálnych fondov je absolútne nevyhnutné na zmiernenie dopadov intenzívneho prechodného procesu a pri pomoci regiónom prispôbiť sa dynamickej povahe použitých politík.

4.3.1 S odvolaním sa na svoje stanovisko ⁽⁹⁾ na tému „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o vytvorení Európskeho zoskupenia cezhraničnej spolupráce (EZCS)“ výbor zvlášť zdôrazňuje potrebu rozšírenia ustanovení nariadenia o cieľoch a zložení EZCS doplnením slov „a sociálnych zainteresovaných skupín, ako aj ďalších zainteresovaných organizácií občianskej spoločnosti...“.

4.3.1.1 Právne subjekty, ktoré vznikli na základe EZCS a iných štrukturálnych fondov by mali byť zodpovedné za koordináciu rôznych zdrojov financovania a za prípravu a realizáciu projektov financovania podporujúcich priemyselnú politiku v daných regiónoch. Toto financovanie by bolo dostupné zástupcom rôznych zainteresovaných strán v daných regiónoch. Zriadenie takýchto právnych subjektov by mohlo byť podnetom na cezhraničnú spoluprácu a dávať týmto regiónom väčší zmysel pre identitu a zvýšenie ich prania harmonizovať svoje predpisy.

4.3.2 Pri tvorbe a zavádzaní projektov financovaných zo štrukturálnych fondov by sa mala využiť príležitosť na

spojenie zdrojov verejného financovania a financovania zo súkromného sektora bez klasifikovania verejnej účasti ako zakázanej pomoci. Kritériom by nebol prínos pre spoločnosť, ale pre región – vytvorením pracovných miest, rozvojom infraštruktúry a produktivitou hospodárstva.

4.4 Výbor zastáva názor, že rozvoj pracovných trhov v príslušných regiónoch predstavuje taký faktor priemyselných zmien, ktorý by sa nemal podceňovať. V súčasnosti naďalej existujú dočasné prekážky cezhraničného voľného pohybu pracovníkov v rámci EÚ. Výbor vyzýva členské štáty, aby vážne preskúmali, či by prechodné obdobia nebolo možné skrátiť. Na to je potrebné patričné zapojenie sociálnych partnerov a konzultácie s nimi na všetkých príslušných úrovniach.

4.4.1 Na podporu lepších podmienok pre pracovnú mobilitu v cezhraničných regiónoch netreba zabúdať na prípadné národné a etnické napätie, ktoré by mohlo vzniknúť. Špecifická situácia a skúsenosti regiónov, v ktorých už dlho vzájomne pôsobia rôzne kultúry a národnosti znamenajú, že tieto závažné problémy by mali byť prekonané a zmiernené účinnejšie ako v iných oblastiach. Sociálny dialóg a záväzky občianskej spoločnosti tiež môžu hrať veľmi dôležitú úlohu pri prekonávaní problémov vzájomných vzťahov rôznych národností kultúrnych spoločenstiev a etnických skupín ⁽¹⁰⁾.

4.5 Keďže spontánne iniciatívy môžu byť neúčinné alebo dokonca destabilizujúce, činnosť týkajúca sa dynamických štrukturálnych zmien v cezhraničných regiónoch by mala byť predmetom hodnotenia expertov a vedeckej štúdie vykonávanej pod záštitou následníckych predsedníctiev EÚ.

V Bruseli 21. apríla 2006

Predsedníčka

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Anne-Marie SIGMUND

⁽⁹⁾ Ú. v. EÚ C 234, 22.9.2005.

⁽¹⁰⁾ Európske združenie pre zlepšenie životných a pracovných podmienok – Správa o regionálnom a sociálnom kapitáli v Európe – 2005.

PRÍLOHA

k stanovisku Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Nasledujúce pozmeňovacie návrhy boli v priebehu diskusie zamietnuté, ale získali aspoň štvrtinu odovzdaných hlasov:

Bod 3.2.2.1

Je veľmi dôležité, aby sa rozhodlo, či by sa mala daň z príjmov právnických osôb harmonizovať, a aby sa stanovilo, ako sa bude určovať základ dane, t. j. či podľa miesta daňovej registrácie (zdaňovanie v štáte sídla), alebo podľa jednotného základu dane z príjmov právnických osôb.

Bod 3.2.2.2

Vyškrtnúť.

Bod 3.2.2.3

Vyškrtnúť.

Bod 3.2.2.4

Vyškrtnúť.

Zdôvodnenie

Skúmanie možných riešení v oblasti daňovej politiky do tohto textu nepatrí. Nie je to ani témou resp. úlohou tohto stanoviska.

Výsledky hlasovania

Za: 20

Proti: 50

Zdržali sa: 3
